

Terugmeldingen 2006-2.

Gerrit Speek

Vrijwel altijd ingezonden door de betreffende ringer of melder, soms geselecteerd uit onze databank. Een fotokopie (of uw attendering via e-mail) van uw memorabele melding is altijd van harte welkom. Terugmeldingen van vogels met Nederlandse ringen en/of vogels gevonden in Nederland die om de één of andere reden bijzonder zijn. S.v.p. niet een vijf jaar oude Zilvermeeuw. Uw hulp voor deze rubriek wordt erg op prijs gesteld, omdat wij niet de gelegenheid hebben alle terugmeldingen stuk voor stuk te bezien.

Lepelaar, *Platalea leucorodia*, Arnhem .8035202

Deze vogel werd op 01 juli 1982 als nestjong door H. Horn op Terschelling geringd. Na het ringen vloog het dier uit en de eerste vier jaren werd geen bericht van dit dier ontvangen. Tot op 21 juli 1986 O. Overdijk de vogel zag staan in een groep lepelaars in de 2^e Kroonspolder op Vlieland. Vermoedelijk heeft hij of zij dat jaar voor het eerst gebroed op Vlieland. Vanaf 1986 heeft het dier onafgebroken in de Vlielandse kolonie gebroed, tot en met het afgelopen broedseizoen (2006). Deze Lepelaar is nu dus 24 jaar oud en reproduceert nog steeds. Inmiddels zal de vogel zeker 20 keer op en neer gevlogen zijn naar Westelijk Afrika om daar te overwinteren. Alleen tijdens de grote trek heeft het dier al ongeveer 160.000 kilometer gevlogen. Tel daarbij de lokale voedselvuchten nog eens bij op dan zal het dier ver over de 200.000 kilometer in de vleugels hebben zitten. Tijdens het broedseizoen vliegt de vogel namelijk regelmatig naar het vaste land van noord Friesland om er eten te zoeken. Tekst: O. Overdijk, Werkgroep Lepelaar.

Torenvalk, *Falco tinnunculus*, resp. ringnr. Arnhem 3.605260 en 3.605.258

Van sommige geringde nesten Torenvalken hoor je nooit iets terug, maar er zijn er gelukkig ook die leuke informatie opleveren. Op 29 mei 2004 ringde ik een nest met 6 jongen. Eén van de jongen werd op 3 mei 2005 teruggevangen (RAS) als broedvogel ca. 3 kilometer noord-westelijk van de geboorteplaats. Zij bleef dus "dicht bij huis" en produceerde 4 jongen. Een nestgenoot bleek reislustiger. Deze vogel, een mannetje, werd op 11 november 2005 dood gevonden bij het plaatsje Torres de Cotillas (Murcia)

in het zuid-oosten van Spanje! Het terugmeldformulier geeft een afstand van 1705 kilometer aan. Volgens de naamloze melder was de vogel geelectrocuteerd. Het zal een vraag blijven wanneer deze vogel is afgereisd naar Spanje: trek of dispersie? (tekst Jan van Dijk, Zwolle).

Scholekster, *Haematopus ostralegus*, ringnr. Madrid-Ikona .6099121
Geringd op 26 augustus 1998, na 2e kj, geslacht onbekend te Bahia de la Toja, Pontevedra in Spanje. Dood gevonden (langer dan één week dood) op 22 augustus 2005 te Akkrum (Friesland) door oud-ringer J.A. de Vries. Afgelegde afstand 1601 kilometer in 2553 dagen. Scholeksters met een Nederlandse ring die gevonden zijn in Spanje (en Portugal) komt al niet veel voor (enkele tientallen), maar dit is de allereerste Scholekster in Nederland met een Spaanse ring. De uitzonderingen bevestigen de regel natuurlijk (een handvol terugmeldingen uit Noord-Afrika), maar de Scholeksters welke in Nederland zijn geringd trekken niet verder dan het Iberisch schiereiland.

Kemphaan, *Philomachus pugnax*, ringnr. Bologna H.129210
Geringd als man na 2e kj op 21 maart 1998 bij Tombaccia-Misano in Italië. Gevangen en los op 23 april 2002 te Workum (Friesland) door D. van der Zee †. Afgelegde afstand 1135 kilometer, verstreken tijd 1494 dagen. Kemphanen zijn lange afstandstrekken, er zijn terugmeldingen van noord-oost Siberië en ook uit het Caribisch gebied. Kennelijk trekken in Nederland geringde kemphanen ook weg via Italië, dit is de vierde terugmelding met een Italiaanse ring.

Kemphaan, *Philomachus pugnax*, ringnr. Arnhem .1481191
Geringd bij Hindeloopen als Kemphaan man na 2e kj door A. Mulder op 4 april 2005. Op 15 mei 2005 geschoten in Surgut Khanti-Mansi in Aziatisch Rusland. Afgelegde afstand 4261 kilometer, verstreken tijd 41 dagen. Lijkt heel wat (4261 km), en gemiddeld 100 kilometer per dag is 'niet niks' natuurlijk, maar daar draait een Kemphaan zijn hand(pennen) niet voor om. Er zijn 56 terugmeldingen met een afgelegde afstand van meer dan 4000 kilometer, negen meer dan 6000 km, 4 meer dan 7000 km.

Rosse Grutto, *Limosa lapponica*, ringnr. London DS..91349
Geringd op een gemeenschappelijke slaapplek op 25 september 1978 als Rosse Grutto 1^e kj, geslacht onbekend bij Ballycotton in Ierland.

Gevangen en los als Rosse Grutto man na 2^e kj op Terschelling door J. Jukema op 24 mei 2004. Afgelegde afstand 936 kilometer, verstreken tijd 9373 dagen. Winterverblijf in Ierland en (vermoedelijk) doortrek in Nederland is niks bijzonders natuurlijk voor de Rosse Grutto. Wel bijzonder is de leeftijd: iets meer dan 25 jaar oud! Binnen het ringwerk van EURING (<http://www.vogeltrekstation.nl/staav.htm>) is de oudste Rosse Grutto 31 jaar en vier maanden.

Tureluur, *Tringa totanus*, ringnr. Arnhem .1080016

Geringd als nestjong op 4 juli 1970 te Budel door G.A. Beijk. Gevangen en los in België op 9 juli 1991. Dat is heel oud voor een Tureluur, zelfs ouder dan de oudste die 'officieel' binnen het ringwerk van EURING bekend is, want die vogel werd slechts 20 jaar en 4 maanden. Deze Nederlandse Tureluur was 21 jaar en 5 dagen oud toen hij weer werd losgelaten.

Kleine Mantelmeeuw, *Larus fuscus*, ringnr. Arnhem .5430147

Geringd als adulte (na 3kj) vrouw op het nest op 21 mei 2005 te Moerdijk door Roland-Jan Buijs. Naast de metalen ring was de vogel in het kader van het RAS-project uitgerust met een individuele kleurring. Op 10 augustus werd deze kleurring tussen 19.00 en 19.30 uur afgelezen op vuilstortplaats de Spinder in Tilburg door Theo Muusse en Roland-Jan Buijs. De volgende dag werd de ring rond het middaguur opgemerkt door Harry Vercruisse, eveneens op een vuilstortplaats maar dan wel in Blaringhem (Noord-Frankrijk) ! Afgelegde afstand 213 kilometer, verstreken tijd: nog geen dag !

Zilvermeeuw, *Larus argentatus*, ringnr. Moskwa NS-003002

Geringd als nestjong op 26 juni 2004 in de Onezhskiy Baai bij de Witte Zee, Rusland. De ring werd afgelezen door C.J. de Graaf op 7 september 2005 op de Hondsbosse Zeewering. De afgelegde afstand is 2198 kilometer en de verstreken tijd is 440 dagen. Dat is geen schokkend nieuws, vele vogels uit die regio overwinteren bij ons. Het was wel opvallend dat de Russische Ringcentrale meldde dat het waarschijnlijk een *Larus argentatus* heuglini betreft.

Het 'meeuwen-complex' blijft moeizaam, heuglini is ook wel eens als ondersoort van zilvermeeuw opgevat, dus *L.a. heuglini* is ook weer niet zo vreemd. Maar tegenwoordig wordt heuglini als aparte soort beschouwd

(genetisch onderzoek bevestigt dat). Deze ringaflezing is daarom natuurlijk erg interessant, maar de vraag is of voldoende hard kan worden gemaakt dat het inderdaad een heuglini-nestjong was. De zinsnede "waarschijnlijk heuglini" is dan wel wat zorgelijk.....

Dank aan A. van Loon voor zijn commentaar op deze melding.

Pontische Meeuw, *Larus cachinnans*, ringnr. Gdansk DN.17364

Geringd als pull op 31 mei 2005 te Dolnoslaskie, Polen. De heer C.J. de Graaf las de kleurringen af op 24 augustus 2005 op de Hondsbosse Zeewering. We hebben nog maar weinig ring- en terugmeldgegevens van de Pontische Meeuw, daar speelt de snel veranderende taxonomie in het 'meeuwencomplex' en de grotere deskundigheid van determineren natuurlijk een belangrijke rol in. Volgens Svensson et al (2000) is de Pontische meeuw een vogel van de N.Zwarte en Kaspische zee die in Nederland een schaarse wintergast is, voornamelijk in het binnenland.

Kerkuil, *Tyto alba*, ringnr. Arnhem .5279095

Geringd als nestjong op 9 juni 2005 in Roosendaal (NB) door VRS Achterstekooi (H. van Vugt en Huub Oome). Teruggemeld op 17 feb 2006 in Ellon, Aberdeen, verkeersslachtoffer. 670km, 253 dagen. De Nederlandse Kerkuil is het schoolvoorbeeld van een standvogel, met enkele tientallen terugmeldingen uit onze buurlanden en een enkeling uit Frankrijk en Zwitserland. Dit is de zevende terugmelding van een vogel die de Noordzee is over gestoken, dat blijft dus uitzonderlijk. Net zo uitzonderlijk trouwens als de terugmelding uit de USA, maar die vogel was mee gelift in het landingsgestel van een Boeing van de KLM.

Gierzwaluw, *Apus apus*, ringnr. Arnhem P..26869

Geringd door VRS Franeker (H. van de Wetering) als Gierzwaluw 2° kj met onbekend geslacht op 20 juli 2004 in Zurich (Friesland). Henk heeft dat jaar 661 volwassen gierzwaluwen geringd! De vogel werd dood gevonden (niet vers!) op 29 september 2005 te Abo-Bjorneborg in Finland. Afgelegde afstand 1310 kilometer, verstreken tijd 436 dagen. Er zijn 460 terugmeldingen, waarvan natuurlijk het leeuwendeel (n=450) een Nederlandse ring draagt, 4 vogels hebben een Belgische ring, Duitsland 2, Groot Britannië 1, Zwitserland 1 en Zweden 2. Van de in Nederland geringde vogels komt er 1 uit Oostenrijk, 1 België, 7 Duitsland, 7 Spanje, 6 Frankrijk, 2 Groot Britannië, 2 Zwitserland,

1 Italië, 3 Marokko, 2 Malawi, 1 Polen, 1 Finland, 1 Zweden en 2 uit Zaire. Dit is dus de eerste terugmelding uit Finland, gefeliciteerd Henk!

Snor, *Locustella luscinioides*, ringnr Arnhem AD.97042

Geringd door K. Breek op 07 mei 2003 als Snor, na 1° kj, geslacht man, te Lelystad, met de vermelding 'waarschijnlijk een lokale vogel, niet broedend'. Gevangen en los door een ringer op 18 april 2004 als Snor, geslacht onbekend, na 1° kj, te Gerona, Spanje. Afgelegde afstand 1153 kilometer in 347 dagen. Na 1990 (vanaf dat tijdstip zijn alle ringgegevens digitaal aanwezig) zijn er ca. 2000 snorren geringd in Nederland: 1991-1995: 524, 1996-2000: 639 en 2001-2005: 697. Totaal (1991 t/m heden) zijn er 240 terugmeldingen aanwezig, 200 stuks daarvan zijn teruggemeld op de plek waar ze ook geringd zijn (leve het CES project), een paar zijn teruggemeld uit België, vijf stuks uit Frankrijk, eentje uit Italië en nu dus eentje uit Spanje. De west-Europese Snor overwintert ten zuiden van de Sahara, maar er zijn zo weinig terugmeldingen dat ook de (oude) Nederlandse en de nieuwe Engelse en Noorse trekatlassen geen kaarten laten zien.

Fitis, *Phylloscopus trochilus*, ringnr Bologna G.25382

Geringd op 13 april 2004 als Fitis, na 1° kj, geslacht onbekend op Isolino, Novara & Vercelli in Italië. Gevangen en los door R. Dillerop te Foxholstermeer, Groningen op 5 mei 2004 als Fitis, geslacht onbekend, na 1° kj met broedvlek. Afgelegde afstand 816 kilometer in 22 dagen. Van de 21.083 terugmeldingen van de in Nederland geringde fitissen worden er 200 gemeld buiten Nederland. Als we de buurlanden België en Duitsland even overslaan ziet die verdeling er als volgt uit: Algerije 4, Kanaal Eilanden 1, Denemarken 6, Spanje 24, Frankrijk 13, Groot Brittannië 20, Zwitserland 2, Italië 1, Marokko 15, Gibraltar 1, Noorwegen 13, Portugal 7, Zweden 1 en Burkina Faso 1. Van de in het buitenland geringde vogels (n=84), ook hier vergeten we België en Duitsland even, komen er uit Denemarken 5, Spanje 5, Frankrijk 2, Groot Brittannië 16, Italië 3, Noorwegen 37, Portugal 2, Finland 2, Rusland 1 en Zweden 11. Deze terugmeldingen tonen een 'klassieke' noord-oost zuid-west trekvogel die overwintert tot in Noord-Afrika. De terugmelding uit Burkina Faso is een 'uitbijter', de meldingen uit Zwitserland en Italië doen vermoeden dat er trek is over Corsica, Sardinië en Italië.

Vuurgoudhaantje, *Regulus ignicapillus*, ringnr. London AKH..104
Geringd als vrouw 1° kj op 29 oktober 2003 te Lundy Island, Devon, Engeland. Gevangen en los door A. Joosse op 13 april 2004 in de Vrouwepolder in Zeeland. Afgelegde afstand 574 kilometer, verstreken tijd 167 dagen. De ringvangst in eind oktober duidt op een overwinteraar in Engeland (waar de Vuurgoudhaan alleen als wintergast voorkomt) en de terugvangst in half april zal wel een doortrekker zijn op weg naar zijn broedgebied in Nederland, Duitsland of Polen. Er zijn slechts 537 terugmeldingen in onze database, waarvan 10 stuks met een buitenlandse ring (4 België, 1 Kanaal Eilanden, 2 Duitsland en 3 Engeland). Het bevestigt het beeld dat de Vuurgoudhaan een korte afstandstrekker is.

Geraadpleegde bronnen:

Baker K. 1997. *Warblers of Europe, Asia and North Africa*. Helm Identification Guides, Londen. ISBN 0-7136-3971-7.

Van den Berg A.B. & C.A.W. Bosman 2001. *Zeldzame vogels van Nederland*. Tweede, herziene druk. GMB Uitgeverij, Haarlem. ISBN 90-74345-13-1.

Buys R.-J. & D.L. Thomson 2001. *Van 1911 tot en met 2000: een overzicht van geringde en teruggemelde vogels in Nederland*. Op Het Vinkentouw 95:2-88.

Cramp S. (red.) 1992. *Handbook of the birds of Europe, the Middle East and North Africa. The Birds of the western palearctic. Volume VI Warblers*. Oxford New York, Oxford University Press. ISBN 0-19-857509-2.

Franssen T. & Pettersson J. 2001. *Swedish Bird Ringing Atlas. Volume 1. Divers-Raptors*. Naturhistoriska Riksmuseet & Sveriges Ornitologiska Förening, Stockholm. ISBN: 91-86510-50-9.

Shirihai H. ... (et al.) 1999. *Sylvia Warblers. Identification, taxonomy and phylogeny of the genus Sylvia*. Helm Identification Guides, Londen. ISBN 0-7136-3984-9.

Speek B.J. & Speek G. 1984. *Thieme's Vogeltrekatlas*. Thieme, Zutphen. ISBN 90-03-98125-6.

Speek G. 2001. *Ringverslag van het Vogeltrekstation 2001 (nr.86)*. Op Het Vinkentouw nr.97: 8-32.

Staav R. 1998. *Longevity list of birds ringed in Europe*. Euring Newsletter 2: 9-18.

Svensson L. ... (et al.) 2000. *ANWB Vogelgids van Europa*. ANWB, Den Haag. ISBN: 90-18-01212-2.

Wernham C. & Toms M. & Marchant J. & Clark & Siriwardena G. & Baillie S. (eds) 2002. *The Migration Atlas. Movements of the Birds of Britain and Ireland*. Poyser, London. ISBN 0-7136-6514-9